ZACHODNIA AGENCJA PRASOWA

DZIENNIKARSKA SPÓŁDZIELNIA PRACY

Poznań, ul. Chełmońskiego 1 Warszawa, ul. Rozbrat 44 a. Tel. 83 027

Nr 96/Mp.

ODBUDOWA I OSIĄGNIĘCIA ELEKTROTECHNIKI I ENERGETYKI POLSKIEJ W LATACH 1945—1947 *)

1. Zniszczenia wojenne:

W okresie okupacji wywieziono lub zniszczono w Polsce większość urządzeń telekomunikacyjnych.

Ogólne straty wyniosły ok. 370 milionów zł. przedwojennych, czyli prawie 65 proc. posiadanego majątku.

Również poważne straty poniosła polska telekomunikacja na wszystkich odcinkach pomocniczych (instrukcje, wydawnictwa, biblioteki, archiwa, plany, materiały statystyczne itp.) tak, że w r. 1945 rozpoczęto odbudowę telekomunikacji w Polsce prawie od podstaw.

Przedwojenny przemysł elektrotechniczny w Polsce obejmował produkcję wszystkich najważniejszych artykułów tej gałęzi. Z 220 zakładów przemysłowych czynnych przed wojną zniszczono lub rozgrabiono 117, czyli ok. 53 proc. Ogólna wartość produkcji tego przemysłu obniżyła się wskutek tego o 67 proc. Wskutek częściowych zniszczeń innych fabryk produkcja przemysłu elektrotechnicznego w 1945 r. wynosiła 13 proc. produkcji przedwojennej.

2. Kierunki odbudowy:

Odbudowa postępowała w czterech zasadniczych kierunkach:

1. szybkie uruchomienie fabryk, ocalałych oraz podniesienie poziomu produkcji;

---

*) porównaj dane szczegółowe na rok 1948 Nr. 71 Mp.: „Zadania i plany niektórych przemysłów kluczowych na r. 1948 i Nr. 67 Mp.: „Powojenny rozwój energetyki w Polsce".

2. odbudowa zakładów zniszczonych częściowo, o ile wymagały wkładu finansowego a nie nasuwały wątpliwości technicznych i gospodarczych;

3. przeprowadzenia rewindykacji maszyn i urządzeń fabrycznych, wywiezionych przez okupanta, oraz

4. przejęcie, zabezpieczenie i zorganizowanie przemysłu elektrotechnicznego na Ziemiach Odzyskanych, a szczególnie na Dolnym Śląsku.

3. Pierwsze wyniki odbudowy:

W końcu 1946 r. było w Polsce już odbudowanych:

— czynnych przewodów słupowych i napowietrznych, międzymiastowych i abonentowych 568.500 km., wobec 101.400 km. w 1945 r.,

— żył kabli dalekosiężnych i abonentowych 1.200.000 km., wobec 118.300 km. w 1945 r.,

— łącznic telefonicznych 2.797 szt. o 189.800 numerach, wobec 684 szt. o 83.000 numerach w 1945 r.,

oraz — 169.000 szt. aparatów telefonicznych wobec 27.000 w 1945 r.

W związku ze wzrostem zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne, które przekroczyło już poziom 1938 r., dalsza odbudowa wymaga coraz większych wkładów gotówkowych i fachowych.

Na Ziemiach Odzyskanych uruchomiono 16 fabryk produkujących miesięcznie sprzęt elektrotechniczny za 600.000 zł według cen z 1937 r. przy zatrudnieniu 2.600 prcowników.

4. Stan przemysłu elektrotechnicznego za rok 1947:

Cały polski przemysł elektrotechniczny obejmował w 1947 r. 62 zakłady wraz z administracją centralną, których miesięczna wartość produkcji wynosi 12 milionów zł. (wg. cen z 1937 r.), czyli 60 proc. produkcji przedwojennej. W r. 1946 produkcja tych fabryk wynosiła tylko 30 proc. produkcji przedwojennej. Cyfry te nie obejmują zakładów podległych administracyjnie Ministerstwu Poczt i Telegrafów.

Całoroczna wartość produkcji (wg. cen z 1937 r.) wynosiła w 1946 r. 81,5 milionów zł, w roku 1947 zaś wzrosła do prawie 160 milionów zł.

Na inwestycje w ramach 3-letniego planu gospodarczego przewiduje się na rok 1948 ok. 120 milionów zł (według cen z r. 1937), co da wzrost wydajności o 170 proc.

5. Zniszczenia i odbudowa energetyki:

W dziedzinie energetyki zniszczenia były również ogromne.

Dewastacji uległy elektrownie w Warszawie, Pruszkowie, Poznaniu, Kaliszu, Elblągu i Białymstoku, następnie sieci na Ziemiach Odzyskanych, wielka „szyna" Śląska, linia Warszawa—Rożnów, sieci różnych napięć na Pomorzu i Mazurach.

W pierwszym etapie do końca 1946 r. wyremontowano i odbudowano 19 turbin o łącznej mocy 191 MW, kotłów na 509 t pary, 9,250 km. sieci wysokiego napięcia, 7.650 km niskiego napięcia. Zbudowano 1,150 km. sieci wysokiego napięcia i 470 km. niskiego napięcia.

W roku 1947 Polska posiadała 222 zakłady wytwórcze powyżej 1 MW o łącznej mocy nominalnej 2.141 MW. Wytwórczość ich w grudniu 1946 r. osiągnęła 5.709 MWh, t. j. 144 proc. przedwojennej.

Stan sieci osiągnął w r. 1947 długość 38.420 km. linii wysokiego napięcia.

Mimo braku mocy w zimie 1946/47 r. energetyka nie miała poważnych zaburzeń w dostawie energii.

Ziemie Odzyskane obecnie dostarczają ok. 35 proc. mocy ogólnej.

Energetyka rozbudowała własne szkolnictwo typu licealnego, kursy dokształcające oraz kursy kształcące robotników niewykwalifikowanych.

W planie trzyletnim projektuje się wyszkolenie ok. 18 tys. osób.

6. Przeszłość i przyszłość:

Obok zniszczeń wojennych energetyka polska odrobić musi zaniedbania. Obraz zaniedbania kraju w dziedzinie elektrotechniki w okresie międzywojennym wynikał m. in. ze sprzeczności przedwojennego układu gospodarczego Polski, następnie zaś z penetracji kapitału zagranicznego, który nie był zainteresowany w uprzemysłowieniu i elektryfikacji Polski, a starał się jedynie wyciągnąć doraźne korzyści z posiadanych zakładów, wykluczając możliwości długoterminowych inwestycji. Zjawiska tego rodzajn obserwowano przed wojną także i w innych krajach. Państwa te po obecnej wojnie weszły na drogę upaństwowienia kluczowych gałęzi swego przemysłu, m. in. również przemysłu elektrotechnicznego i energetyki.

Obecnie przemysł elektrotechniczny w Polsce jest przemysłem kluczowym, a energetyka polska, w nowym układzie, poświęca wiele uwagi na współpracę z Czechosłowacją, a następnie z Szwajcarią, Francją i Włochami.